

โครงการศึกษานี้เป็นการศึกษาแนวทางในการพัฒนาอุตสาหกรรมผ้าท้องถิ่นของไทย หรือ OTOP ให้เป็นสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งศึกษาถึงผลกระทบจากกระบวนการย้อมเส้นด้ายไหมและฝ้าย ใน 2 ประเด็นคือ สารตกค้างในผลิตภัณฑ์ และน้ำเสียจากการย้อมโดยเก็บข้อมูลพื้นฐานทั่วไปด้วยวิธีสัมภาษณ์หรือแบบสอบถาม และได้ลงพื้นที่เพื่อศึกษาวิธีการย้อมของกลุ่มตัวแทนย้อมไหม 5 แห่งในภาคอีสานและตัวแทนย้อมฝ้าย 2 แห่งในจังหวัดเชียงใหม่ จากการเปรียบเทียบมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ในประเด็นสารตกค้างในผลิตภัณฑ์และน้ำทิ้งจากกระบวนการผลิตของประเทศไทย Oeko-Tex ของยุโรป BSREF ของสหรัฐอเมริกา และบริษัทไนกี้ พบว่ามาตรฐานประเทศไทยมีความเข้มงวดต่ำที่สุด ในขณะที่มาตรฐาน BSREF และไนกี้มีความเข้มงวดมากที่สุด จากการสำรวจข้อมูลในด้านการบริหารจัดการของตัวแทน OTOP ที่ศึกษา ตัวแทนทั้ง 2 กลุ่ม มีบริหารจัดการที่แตกต่างกันคือ กลุ่มตัวแทน OTOP ในเชียงใหม่จะมีกำลังการผลิตสูงกว่าและยึดเป็นรายได้ประจำ โดยจะทำการย้อมที่บ้านหัวหน้ากลุ่ม และสมาชิกรับเส้นด้ายไปทอที่บ้าน ในขณะที่กลุ่มตัวแทน OTOP ภาคอีสาน จะย้อมและทอที่บ้านสมาชิก และถือว่าการผลิต OTOP เป็นรายได้เสริม เพราะทำการเกษตรเป็นอาชีพหลัก โครงสร้างของตัวแทน OTOP ทั้งหมดจะคล้ายคลึงกัน คือ มีเพศหญิงประมาณร้อยละ 90 โดยร้อยละ 54 ของสมาชิก มีอายุมากกว่า 41 ปี ขึ้นไป และการศึกษาอยู่ที่ระดับประถมร้อยละ 80 กลุ่มตัวแทน OTOP มีทัศนคติและสำนึกที่ดีต่อสิ่งแวดล้อม และเข้าใจข้อดีข้อเสียของสารตกค้าง รวมทั้งมีความคิดที่จะบำบัดน้ำเสีย แต่ติดปัญหาเงินทุน สีย้อมที่กลุ่ม OTOP ภาคอีสานใช้จะเป็นซองขนาด 10 – 15 กรัม เป็นสีที่ไม่มีแหล่งผลิตและสูตรชัดเจน รวมถึงใบรับรองคุณภาพของสีย้อม สำหรับกระบวนการผลิต และขั้นตอนการย้อมของกลุ่มตัวแทนทั้งหมดมีความคล้ายคลึงกัน จะมีกลุ่มดอยแก้ว จ.เชียงใหม่ ซึ่งผลิตสินค้าส่งออกไปยังประเทศญี่ปุ่น

T163983

จะมีความแตกต่างจาก OTOP กลุ่มอื่น คือ ใช้สีที่มีคุณภาพและมีขั้นตอนมาตรฐานในการย้อมผ้า เมื่อศึกษาถึงสารปนเปื้อนในน้ำเสียจากการย้อม พบว่าสีย้อมไหมที่ OTOP ใช้ส่วนใหญ่จะมีโลหะหนักปนเปื้อนเกินกว่ามาตรฐานน้ำทิ้ง โดยเฉพาะแคดเมียม และโครเมียม (+6) ที่เกิดจากสีน้ำเงิน สีแดง สีเขียว และสีดำ ไม่สามารถผ่านมาตรฐานทุกสี และสารอินทรีย์ในสีย้อมไหมย่อยสลายได้ยากกว่า ในขณะที่สีย้อมฝ้ายสีดำและสีแดง มีโลหะหนัก ได้แก่ โครเมียม(+6) โครเมียม(+3) โคบอลต์ และนิกเกิล ต่ำกว่ามาตรฐาน และสารอินทรีย์ในสีสามารถย่อยสลายได้ดีกว่า ปัญหาหลักในการพัฒนาเข้าสู่สินค้าและผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ได้แก่ เงินทุน ซึ่งต้องอาศัยรัฐเป็นผู้สนับสนุนหลัก ส่วนแผนในการพัฒนาจะมี 2 แผน โดยแบ่งเป็นระยะสั้น และระยะยาว โดยปฏิบัติตาม 3 แนวทาง ได้แก่ แนวทางของรัฐบาล แนวทางของผู้ผลิต OTOP ชุมชน และแนวทางเอกชน

TE 163983

This project study is to develop managerial strategies for Thai native textile industry at the OTOP level to promote the production of environmental friendly products. Principal focus is to minimize the impacts of residue substances and wastewater derived from silk and cotton yarn dyeing processes. Basic information is gathered via both interviews and questionnaires including field surveys to observe dyeing practices in five silk-yarn dyeing houses in the Northeastern region and two cotton-yarn dyeing houses in Chiang Mai as the representatives for each dyeing group. Comparing to other environmental-friendly product standards including Oeko-Tex of the EU, BSREF of the US, and that of the Nike Co., Ltd. regarding the residual substances in products and wastewater characteristics generated from production processes, Thai standards seem to be the least stringent whereas the BSREF and Nike's are the most stringent. Data obtained from the surveys indicate that these two dyeing groups have different managerial schemes. The OTOP members in Chiang Mai have higher production capacity and consider the revenue from this activity as their prime and regular earnings. Yarn dyeing process is generally done at the group leader house and then after that, transferred to group member houses for weaving. On the other hand, the OTOP members in the Northeastern region separately perform dyeing and weaving at their own houses and consider this income as an extra earning in addition to their major earnings from agriculture. Nonetheless, organization's skeletons of both groups are quite similar, i.e., 90 percent of the group